

Tjäder stoppar avverkning

Det var rätt att Skogsstyrelsen begränsade en avverkning med hänsyn till tjäder i området. Det har Mark- och miljödomstolen be

65

Lavskrika i fokus efter bombmurkla

Markägare som tidigare nekats avverka sin skog grund av förekomst av bombmurkla, fick rätt av Mark- och miljööverdomstolen igår. Nu hamnar lavskrika i fokus för nästa avverkningsbeslut.

27

**STOPPAS
FRÅN ATT
AVVERKA**

✓ Artskyddet tillämpas hårdare

Svartfläckig blåvinge på backtimjan. Bengt Ekman, N

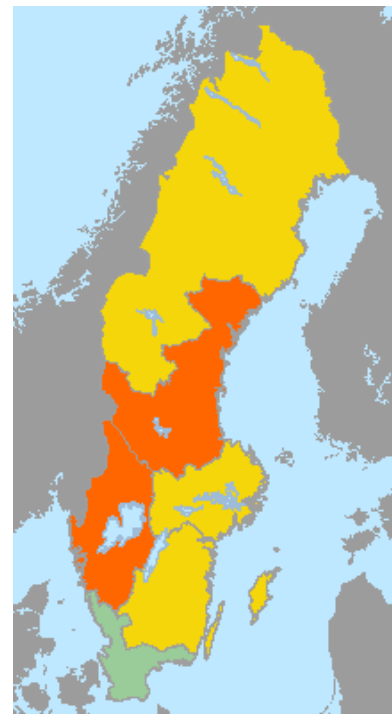
ARTSKYDD I PRAKTIKEN

Eva Amnéus Mattisson

Artenheten

Naturvårdsverket

Ett rikt växt- och djurliv

Exempel:
Antalet
häckande
fåglar i
odlings-
landskapet
minskar.
(miljömål.se)

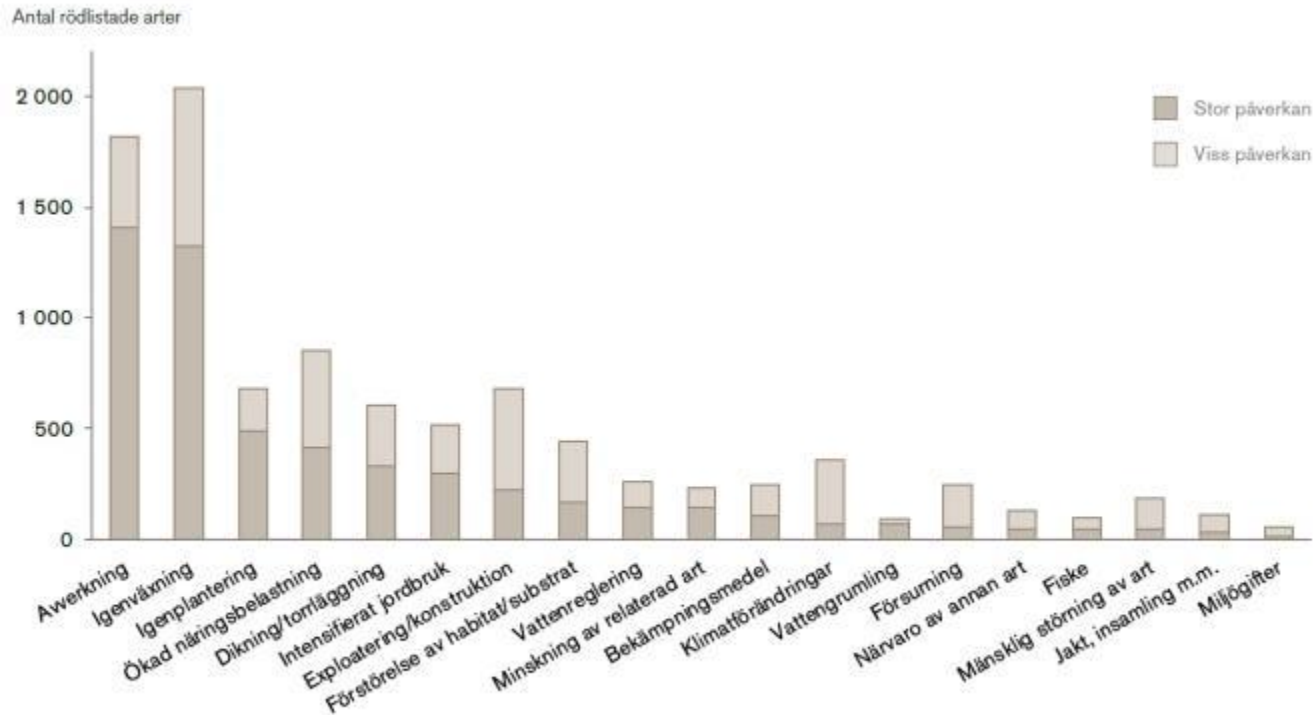

Sånglärkan – ett exempel

- Nära hotad (NT).
- Har minskat med närmare 65 % de senaste 30 åren.
- Hotas både av upphört jordbruk och intensivt modernt jordbruk.
(ArtDatabanken)

Varför försvinner arterna?

Figur 16. Visar de negativa påverkansfaktorerna för Sveriges rödlistade arter. Åverknig och igenväxning dominerar.

(ArtDatabanken)

Rödlistade arter $\neq$ fridlysta arter

Rödlistningen är en bedömning av risken för att en art dör ut. Den bygger på kunskap om bland annat arternas utbredning och förekomst, d v s. rödlistan är en biologisk bedömning.

Rödlistade arter har inte automatiskt något juridiskt skydd (men de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken gäller).

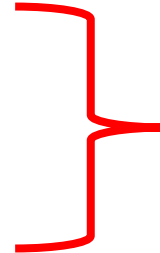
Varför artskydd?

- FN:s konvention om biologisk mångfald samt bl a. Bernkonventionen

- EU:s fågeldirektiv
- EU:s art- och habitatdirektiv

Natura 2000
Strikt artskydd

- I Sverige genomfört i miljöbalken och artskyddsförordningen

Art- och habitatdirektivet

Fågeldirektivet

Kattuggleungar i ek. Åke Linderheim, N

- Direktiven innehåller direkt skydd för arter oavsett var de finns.
- Det skyddet är i Sverige uttryckt i 4 och 7 §§ i artskyddsförordningen.

Artskyddsförordningen – EU-arterna

- 4 § För vilda fåglar (alla) och djur (N- och n-arter) förbjudet att:
  - avsiktligt fånga eller döda
  - avsiktligt störa, särskilt under parning, uppfödning, övervintring och flyttning
  - avsiktligt förstöra eller samla in ägg
  - skada/förstöra fortplantningsområden eller viloplatsar.
- 7 § För växter (N-arter) förbjudet att:
  - avsiktligt plocka, samla in, skära av, dra upp med rötterna eller förstöra

Målet är långsiktig överlevnad för arterna

Tranor i Hjalstaviken. Mats Wilhelm, IBL

Grundläggande begrepp i arbetet med direktiven

- Gynnsam bevarandestatus
- Kontinuerlig ekologisk funktion

Artskyddet och areella näringar – EU-arterna

Fridlysningen enligt 4 och 7 §§ gäller **även** pågående markanvändning och areella näringar. Men orimligt med prövning av varje enskild åtgärd enligt kommissionen:

- Ej skydd av varje individ.
- **Men** åtgärder ska inte påverka artens bevarandestatus.

Artskyddsförordningen – de nationellt fridlysta arterna

- 6 § För djur i bilaga 2 förbjudet att:
  - döda, skada, fånga eller samla in
  - ta bort eller skada ägg, rom, larver eller bon
- 8-9 §§ För växter i bilaga 2 förbjudet att:
  - plocka, gräva upp, ta bort eller skada (vare sig växter, frön eller andra delar)

Bombmurkla

- Den nationella fridlysningen gäller i pågående markanvändning.
- Proportionalitetsavvägning vid dispenser.

Ersättning?

Till artskydds-
förordningen finns inga
regler om ersättning.

Domstolarna har dock
gett vissa öppningar, men
inga beslut eller domar
finns ännu.

Vilka arter omfattas?

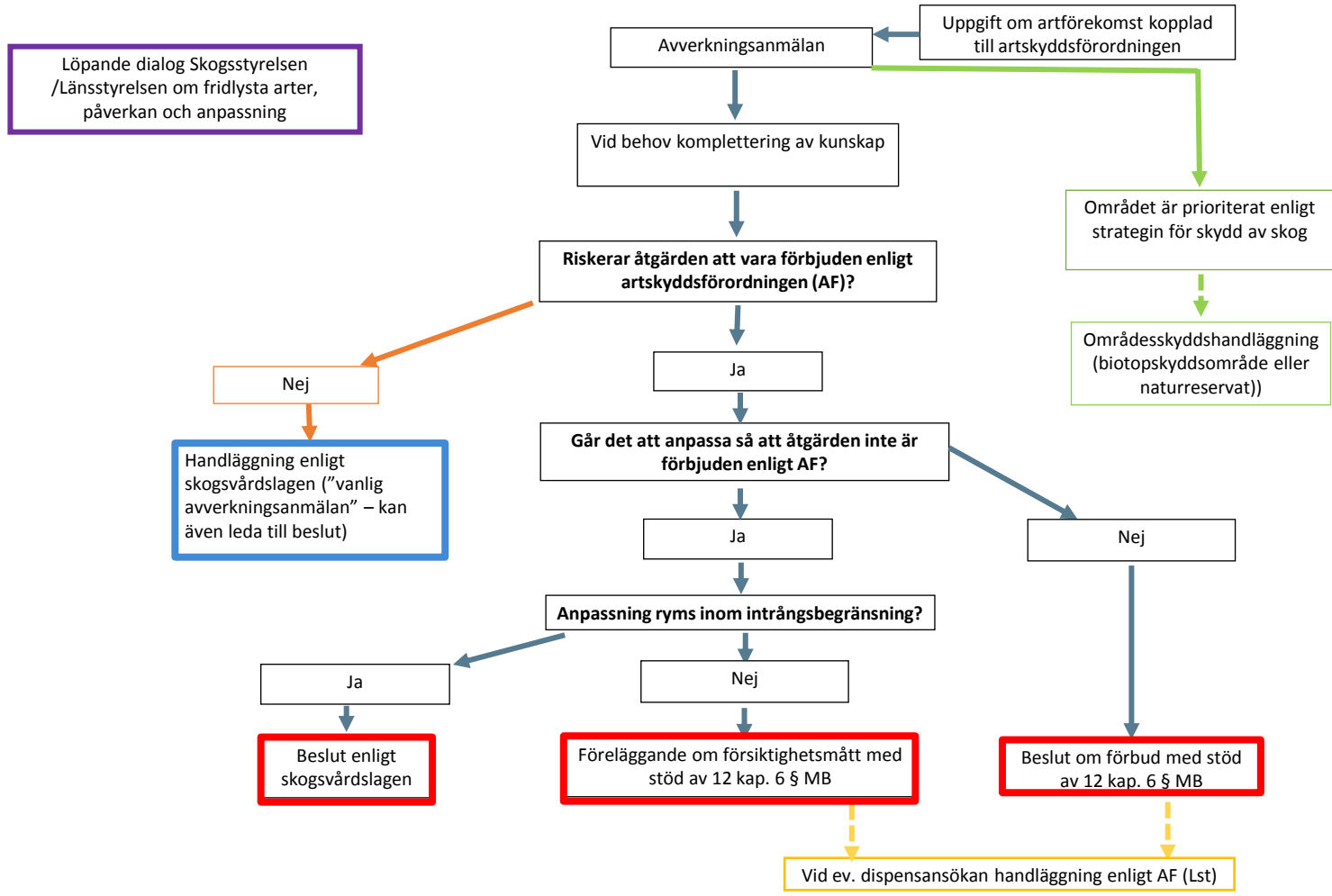

- Alla vilda fåglar
  - Alla groddjur
  - Alla kräddjur
  - Alla orkidéer
  - Alla fladdermöss
  - Några fjärilar och skalbaggar
  - Några mossor och lavar
  - De stora rovdjuren
- Med flera, med flera

Riktlinjer för artskydd i skogen

Ett gemensamt projekt
Naturvårdsverket –
Skogsstyrelsen med
medverkan från
länsstyrelserna för att ta
fram riktlinjer för
handläggning av ärenden
som både är skogsbruk
och artskydd.

Löpande dialog Skogsstyrelsen / Länsstyrelsen om fridlysta arter, påverkan och anpassning

Artskydd i jordbruket?

- Artskyddet gäller.
- Åtgärder får inte påverka en arts bevarandestatus negativt.

... men dåligt genomfört